

Polderblad

april 2024

natuurpunt Hobokense Polder

Algemene info

Lidmaatschap Natuurpunt: 38 euro per jaar te storten op onze rekening. Dit bedrag omvat het lidmaatschap voor het hele gezin. Als lid van Natuurpunt Hobokense Polder ontvangt men het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelingstijdschrift Polderblad.

Abonnementen: Natuurpuntleden kunnen zich via onze website abonneren op verschillende natuurstudietijdschriften: **Natuur.focus**, **Natuur.oriolus** en **Zoogdier**.

Contactpersonen

Voorzitter:

Danny Jonckheere, 03 828 64 03 - 0478 33 24 27

Conservator Hobokense Polder:
conservator@hobokensepolder.be
Wim Mertens, 0499 58 99 16

Redactie en lay out Polderblad:
tijdschrift@hobokensepolder.be
Ria Thys en Luk Smets, 0476 33 79 36

Geleide wandelingen:
wandelingen@hobokensepolder.be
Annie Van Zwieten, 03 828 37 60

Ledenadministratie, penningmeester en webmaster:
leden@hobokensepolder.be -
webmaster@hobokensepolder.be
Luk Smets, 0477 66 94 32

Ardea-Vogelwerkgroep:
ardea@hobokensepolder.be
Eddie Schild, 0498 73 60 77

Abonnement op het tijdschrift Polderblad van Natuurpunt Hobokense Polder: voor leden van andere afdelingen door storting van 10 euro op onze rekening.

Verzekering: ieder Natuurpuntlid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Natuurbeheer:

Runderen: André Van Langenhove,
03 288 00 81,
andre.van.langenhove@telenet.be

Hobokense Polder:
Wim Mertens, 0499 58 99 16 -
conservator@hobokensepolder.be

Tarzanboskes:
Danny Jonckheere, 0478 33 24 27 -
jonckheeredesmedt@gmail.com

Goudklompjes: Peter Van Elsacker,
0486 82 27 92 -
peter.vanelsacker@skynet.be

Info natuurbeheer scholen: Diane De Clercq, diane.de.clercq@skynet.be, 0486 07 39 87

Alle **betalingen** dienen te gebeuren op volgende rekening:

BE81 5230 8065 0424 van Natuurpunt Hobokense Polder. Op uw betalingen steeds reden van betaling en uw naam vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw, Michiel Coxiestraat 11 2800 Mechelen met vermelding "7742 Reservaatfonds Hobokense Polder".

Volg ons op Facebook

Website: www.hobokensepolder.be

De **Polderwandelingen** worden verzorgd door onze natuurgidsen van Natuurpunt Hobokense Polder. **Een wandeling in de Hobokense Polder aanvragen?** Hoe doe je dat? Ieder die het wenst, ook scholen en verenigingen, kunnen een wandeling met natuurgids aanvragen bij Annie Van Zwieten. Contactgegevens: zie hoger.

Polderflits: Van tijd tot tijd brengen we onze leden via e-mail op de hoogte van dringende berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden of als herinnering. Wenst u zulke berichten te ontvangen, geef dan uw emailadres door aan flits@hobokensepolder.be

Een dier in nood gevonden?

Probeer in geen geval het dier zelf te verzorgen, dus ook niet voederen of laten drinken. Plaats het dier in een goed geventileerde donkere doos en breng het naar het VOC.

Het VOC is elke dag open tussen 9 u en 17 u (ook weekend). Buiten deze uren: laat het slachtoffer achter in het daarvoor voorziene huisje voor het opvangcentrum.

VOC Brasschaat-Kapellen - Holleweg 43, 2950 Kapellen - 03 376 45 15 - voc.brasschaat-kapellen@vogelbescherming.be

Daar is de lente, daar is de zon... !

Nummer 75 van Polderblad is een feit!

Inhoudstafel

Colofon	2
Voorwoord	3
Kalender	4
Algemene vergadering	11
Goudklompjeswerking	12
Educatieve borden	13
Onze Galloways	14
Hout te koop	14
Gezocht: Natuur.Ambassadeur	15
Onze sponsors	15
Expeditie Natuurpunt	16
Paddenoverzet	17
Bezoek aan United Caps	17
Hommels helpen in de tuin	18
Vogelwaarnemingen	20
Te koop!	22
Ardea aan het woord	23
Zeelandtocht: verslag	24
Laat alles hier aarden	25
Hobokens Wild	26
Wedstrijd: Vogelpoten	27
Activiteitenkalender	28

Met dank aan de fotografen.

Als je dit Polderblad in handen krijgt, is het eindelijk lente! Wat zijn we die lange regenachtige weken en maanden meer dan beu. Maar stilaan kunnen we weer genieten van de tot leven komende natuur: kleurrijke voorjaarsbloeiërs, kwetterende vogels, jong leven in onze gebieden, blije mensen, ...

En die blijheid voel ik zelf nog om een andere reden. Met blijdschap maar ook met enige fierheid kunnen Luk Smets en ikzelfjou **nummer 75 van Polderblad** voorschotelen. Dit betekent 18,5 jaar Polderblad à rato van 4 x per jaar: een afdelingstijdschrift, waarin je het wel en wee van onze afdeling kan volgen, waaraan tal van trouwe medewerkers hun inbreng verlenen, waar je al onze activiteiten kan terugvinden, dat door vriendelijke bussers binnen onze afdelingsgrenzen in jouw brievenbus wordt gedeponed...

Via deze: dankjewel aan allen die op welke manier ook hun bijdrage leveren om elke drie maanden een verzorgd tijdschrift te kunnen verspreiden.

Doorheen de jaren is het Polderblad sterk geëvolueerd van een zwart-wit tijdschrift, vervolgens enkel een kleurenkaf en nu toch al weer enkele jaren een volledig kleurig nummer. Alle nummers zijn raadpleegbaar op onze website. Kies in de menubalk: Communicatie. En ja, we hopen je nog jarenlang een tijdschrift van hetzelfde niveau te kunnen aanbieden.

Ook nu weer kan je een **ruim aanbod** van activiteiten, verslagen en educatieve artikels in dit nummer weervinden. We heten je graag welkom op onze activiteiten.

Iets heel anders: 2024 is het verkiezingsjaar. Op 9 juni zijn er de **Parlements- en de Europese verkiezingen** en op 13 oktober de **Gemeenteraadsverkiezingen**.

We doen nu al een oproep aan jou om goed na te denken en zeker jouw stem te geven aan **partijen** die aandacht schenken aan de natuur en die ook **daadwerkelijk iets willen betekenen voor de natuur**.

We moeten vooral kiezen voor de toekomst. En dat kan niet zonder natuur ook haar plek te geven.

Kiezen voor natuurherstel is de slimste en goedkoopste oplossing om de gigantische uitdagingen op vlak van klimaat, biodiversiteit en gezondheid aan te pakken. En de wetenschap is duidelijk, het is nu of nooit. Kijk even op volgende website:

www.natuurpunt.be/ikkies-natuur/kieskompas

Ria

Vorkaft: Tjiftjaf
Foto: Eric Raes
Achterkaft: Blauwe reiger met kleine watersalamander
Foto: Guy Borremans

Naaststaande foto:
St.Jansvlinder op bosorchis
Foto: Luk Smets

Heb jij een hart voor natuur?
Ontdek hoe je geïnformeerd stemt op
www.ikkiesnatuur.be

Kostendelend vervoer
(10 cent/km wordt op de
afspraakplaats georganiseerd)

Kindvriendelijke tocht

Voor deze activiteiten dient
ingeschreven te worden

Donderdag 11 april om 20 u

Bestuursvergadering in CC Moretus

Open vergadering: dus iedereen welkom!

Vrijdag 12 april om 20 u

Whisky tasting

Lesgever en inschrijven: Swa Van Houtven

Swa Van Houtven is in januari weerom gestart met een gevarieerd aanbod van whisky tastings als steun aan het Expeditieteam Hobokens Wild.

Deze tastings met telkens een andere whisky worden 2 x per maand georganiseerd.

Praktisch:

Afspraak om 20 u in CC Moretus, Berkenrodelei 36 Hoboken. Einde is voorzien omstreeks 22.30 u.

Deelnameprijs: 25 euro per gewone tasting en 30 euro voor de speciale tastings.

Volgende data zijn: 26 april – 10 mei – 24 mei – 7 juni en 21 juni

Inschrijven nodig bij
info.macswa@telenet.be

Alle info op www.expeditienatuurpunthobokenswild.be/whisky-tasting

Zaterdag 13 april om 8 u

Slow Excursie - Doelpolders

Gids/leiding: Katrien Doggen / Eddie Schild
ardea@hobokensepolder.be - (dag zelf 0498 73 60 77)

Vandaag trekken we naar de Hedwigen Prosperpolder.

De Hedwigepolder is nu natuurreservaat geworden, al ging dit niet zonder slag of stoot omdat de landbouw deze vruchtbare grond wilde behouden.

Gronden werden geruimd, zodat boeren op andere locaties kunnen verder werken en de natuur zich kan ontwikkelen in de polder. De Hedwigepolder is ontpolderd ter compensatie voor de uitdieping van de Schelde ten voordele van de Antwerpse haven, waardoor schepen met een grotere diepgang binnen kunnen varen. Na enkele jaren van afgraven en herinrichten is de Hedwigepolder eind oktober 2022 onder water gezet. Meteen na het onderwaterzetten kon je al verschillende soorten vogels op en rond het ondergezette deel bewonderen. Ondertussen is het gebied uitgegroeid tot een vogelparadijs: bruine en blauwe kiekendief voelen zich thuis, maar ook

heel wat zangvogels en steltlopers zullen we te zien krijgen. Verschillende soorten ganzen strijken er neer om te rusten.

Praktisch:

Vertrek om 8 u op de parking onder de brug van de A12 ter hoogte van 't Spant, Boomsesteenweg 335 te Wilrijk. Einde rond 16 u. Kostendelend samen rijden (0,1 euro/kilometer) om de natuur te sparen.

Ter plaatse maken we een rustige wandeling max. 10 km, we stoppen regelmatig om de vogels te observeren. Tegen de middag kunnen we onze boterhammen opeten bij het PolderMas waar we soep aangeboden krijgen (tegen vrije bijdrage) van onze

Bruine kiekendief - Foto: Walter De Weger

gids Katrien Doggen. Naargelang hoe ver we zijn gevorderd, trekken we met de wagen richting Paal in Nederland en zien wat we tegen komen. Op de terugweg stoppen we nog hier en daar.

Einde ter plaatse rond 16u.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van "Doelpolder", uw naam, aantal personen,

gsmnummer en emailadres. Meebrengen: wandelschoenen, verrekijker, telescoop, kledij volgens het weerbericht (open gebied dus moge-

lijk veel wind), picknick en drank en een centje voor de soep.

Honden zijn niet toegelaten op onze excursies

Zondag 14 april om 15 u

Blauwe reigertelling in het Schoonselhof

Gids/leiding: Luc Van Schoor 0494 33 63 09

Vogelwerkgroep Ardea telt dit jaar al voor het 10de opeenvolgend jaar het aantal broedparen van haar boegbeeld Ardea cinerea, de blauwe reiger dus, in het Engels bos van de stadsbegraafplaats Schoonselhof te Wilrijk. Ook dit jaar trekken we behoedzaam en voorzichtig één keertje de kolonie in om de evolutie op te volgen. In het verwilderde bos achter de kasteelvijver nestelen de reigers er vooral op de kruinen van grove dennen.

Vorig jaar stelden we met 49 bezette nesten een lichte toename vast. Wij zijn benieuwd hoe het de blauwe reigers dit jaar zal vergaan: blijft de populatie op hetzelfde niveau of is er weer spraken van een uitbreiding?

Opgelet: bij slecht weer wordt de telling verplaatst naar een latere datum.

In dat geval worden de deelnemers ten laatste op zaterdagmorgen verwittigd.

Praktisch:

Start om 15 u aan de oostelijke ingang van het Schoonselhof, op de hoek van de Leger- en de Koornbloemstraat te Wilrijk. Einde ca 17.30 u. Vermits we het aantal deelnemers ter voorkoming van mogelijke verstoring beperken, is aanmelding vooraf nodig. **Inschrijven** via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van "Blauwe reigertelling", uw naam, aantal personen, gsmnummer en emailadres.

Blauwe reiger - Foto: Guy Borremans

Meebrengen: verrekijker, stevige stap-schoenen, hoofdbescherming. Eventueel camera.

Honden zijn niet toegelaten op onze excursies

Zaterdag 20 april om 6.45 u

Polders van Kruibeke en Rupelmonde

Gids/leiding: Bart Moons, Peter en Marc Hofman

Tijdens deze vroegochtendwandeling gaan we weer vogels waarnemen in het grootste overstromingsgebied van Vlaanderen. In dit beschermd natuurgebied van 600 hectare kan je tijdens zo'n lentewandeling vlot een 70-tal vogelsoorten waarnemen. Op dit moment zijn de vogels immers erg actief om voor nageslacht te zorgen. De meeste zomergasten zijn terug, maar ook late trekvogels zijn nog mogelijk. Kom mee genieten van de blauwborst, nachtegaal, koekoek, cetti's zanger, rietzanger, sprinkhaanzanger en misschien zelfs snor.

Ook aan zoogdieren is het gebied rijk: naast de vos en talrijke reeën komt de bever er voor en zelfs de otter werd al waargenomen. We nemen de tijd om vogels goed te bekijken/beluisteren en wandelen aan een rustig tempo ongeveer 7 km langs de Schelde, de slikplaten aan de in- en uitwaterings-

sluizen en door bebloemde weilanden en natte bossen.

Praktisch:

Afspraak op de parking aan de Boomsesteenweg 333, Wilrijk (ter hoogte van 't Spant). Kostendelend samen rijden aan 0,1 euro/km. OF afspraak uiterlijk om 7.10 u aan de veersteiger Callebeek-Hemiksem. Parkeren kan in de Scheldestraat of de Callebeekstraat te Hemiksem. De veerboot vertrekt stipt om 7.15 u. Met de veerboot van 12.10 u of van 13 u steken we terug de Schelde over. **Inschrijven** via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van "Polders van Kruibeke", uw naam, aantal perso-

Grote zilverreiger - Foto: Marc Hofman

nen, gsmnummer en emailadres. Meebrengen: stevige wandelschoenen, kleding aangepast aan de weersomstandigheden, verrekijker en/of telescoop, wat drank en eventueel een versnapering. Honden zijn niet toegelaten op onze excursies

Zondag 28 april om 6 u

Vroegochtendwandeling en openluchtontbijt in de Hobokense Polder

Gidsen: Danny Jonckheere en Marnix Lefranc

Catering: Sylvia Van den Broeck, Annie Van Zwieten

Vroeg uit de veren om een onvergetelijke ervaring op te doen: de eerste vroege vogels die beginnen te fluiten. Allicht zijn er al een paar voorjaarssoorten in de Polder aanwezig. Wie weet wat horen we dit jaar allemaal. Kom de natuur op een andere manier beleven, want het loont telkens de moeite. Ook al vele jaren koppelen we er een gezellig ontbijt aan vast.

Praktisch:

Afspraak om 6 u aan de ingang op de Schroeilaan tegenover het station Hoboken Polder. Zeker laarzen en verrekijker meebrengen.

Einde wandeling ca 9 u, om te smullen van een uitgebreid en verzorgd ontbijt. Einde ontbijt voorzien om 10 u.

Inschrijven voor het ontbijt is noodzakelijk en dit ten laatste op 25 april bij Annie Van Zwieten – annie.van.zwieten@telenet.be

Voor het ontbijt betaal je 6 euro per persoon en 3 euro voor kinderen tussen de 4 en de 14 jaar. **Storten op volgend nummer BE81 5230 8065 0424** van Natuurpunt Hobokense Polder met als vermelding "Ontbijt Hobokense Polder" en het aantal personen.

Zondag 5 mei om 13.30 u

Wandeling in het Olens Broek

Leiding en info: Jan Eulaers, jan.eulaers@icloud.com – SMS: 0495 52 77 31

Gids: Eddy Vercaemmen

Het Olens Broek is een natuurgebied langs de Kleine Nete, vroeger een landbouwgebied en volledig verdroogd, maar vandaag terug een gevarieerd landschap met elzenbroekbossen, hooilanden, rivierduinen en houtwallen. In mei mogen we daar ook nog een kleurrijk bloementapijt bijrekenen.

We gaan dit gebied verkennen o.l.v. Eddy, die als ANB-boswachter de afgelopen jaren intensief meegewerkt heeft aan het hermeanderingsproject van de Kleine Nete. Hij is ook actief bij Natuurpunt Nete en Aa, kortom onze ideale gids. Eddy zal ons begeleiden voor een wandeling van een zestal kilometer langs het overstromingsgebied van de Hellekens, de nieuwe meanders van de Kleine Nete met zicht op de beemdjes van de Langendonk en de veenkuilen in het Olens Broek.

Praktisch:

We verzamelen om 13.30 u aan de

brug over de Nete in de Oud-Strijderslaan. Dit is de laterale weg langs de ring van Herentals. Hier vullen we maximaal een aantal wagens en rijden dan naar het vertrekpunt in Olen. Op het einde van de wandeling staan we terug aan de Oud-Strijderslaan in Herentals en kunnen diegenen, wiens auto daar nog staat, direct huiswaarts vertrekken. Voor de chauffeurs van de wagens die nog aan het startpunt in Olen staan, regelen we vervoer naar daar. We verwachten dat dit alles tegen 17 u zal gefikst zijn. Wegens deze pendeldienst regelen we geen carpooling vanuit Hoboken.

Deelname is gratis, maar wel ten laatste op 30 april melden aan Jan Eulaers. Via dit nummer kan je ook melden dat je zelf geen vervoer hebt.

Zondag 12 mei om 5.30 u

Vroegochtend nachtegalenwandeling

Gids/leiding: Wim Roelant - 0477 34 07 21 - roelantwim@gmail.com

Deze tocht is voor de vroege vogels, letterlijk en figuurlijk. We spreken

af iets voor zonsopgang om samen te genieten van de voorjaarszang in

Foto: Ben Van Oeteren

Het aantal deelnemers is beperkt tot 25.

Honden zijn niet toegelaten in het natuurgebied.

"optima forma". Hierbij focussen we op één van onze bekendste maar

tegelijk ook meest verborgen zangvogels, de nachtegaal. Het vroege uur, met name vanaf 1 uur voor tot 1 uur na zonsopgang, staat onder vogelaars ook wel bekend om het "gouden uur". Dit is immers de tijdsperiode waarin de meeste zangvogels op muzikaal vlak het beste van zichzelf geven. Nachtegalen houden zich daarbij doorgaans op in dicht struikgewas en doornstruweel. Dit biotoop vinden we onder meer terug in het Fort 3 van Borsbeek. Wanneer ze volop zingen, durven ze zich echter wel eens op een meer zichtbare plek tonen. Dit geldt overigens ook voor andere soorten die we vandaag hopen te horen en/of zien. Om optimaal van het meest geschikte moment van de dag gebruik te maken, spreken we rechtstreeks ter plaatse af. We maken een wandeling door en rondom het Fort en omstreken, bijv. Fortloop.

Praktisch:

Vertrek om 5.30 u op de parking van Fort 3 van Borsbeek - Zoomweg naast de tunnel onder de "Militaire Baan", einde rond 9.30 u. We spreken ter plaatse af. Contacteer de gids wanneer je iemand zou zoeken om ter plekke te geraken

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van "Nachtegalenwandeling", uw naam, aantal personen, gsm nummer en emailadres
Meebrengen: verrekijker, drinken, kledij aangepast aan het weer

Honden zijn niet toegelaten op onze excursies.

Nachtegaal - Foto: Guy Borremans

Zondag 12 mei vanaf 17 u

Paella-avond – Voor en door het Expeditieteam Hobokens Wild

Voor het derde jaar op rij organiseren we ons paellafestijn ten voordele van de natuur. We krijgen altijd positieve reacties, dus we blijven deze succesvolle en plezierige traditie voortzetten.

Zondag 12 mei 2024 is het zover! Een perfect einde van een verlengd weekend. Als je gewoon thuis blijft dat weekend, dan kan je bij ons toch in een vakantiestemming komen. En indien je een lang weekendje weg hebt gepland, dan kan je dit perfect afsluiten op onze paella-avond. Je hoeft je dan geen zorgen te maken over je maaltijd bij thuiskomst en gewoon bij ons aanschuiven.

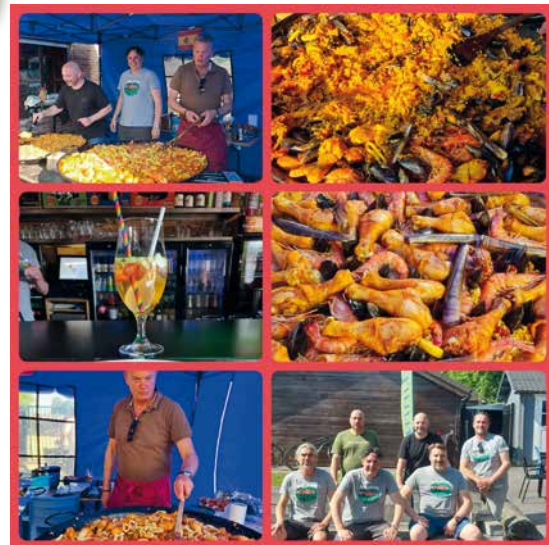
Je kan kiezen tussen rijkelijk gevulde

traditionele paella of voor een vegetarische versie.

Praktisch:

Schrijf je tijdig in om ter plekke te komen genieten van de zon op je bord of bestel je afhaalportie om thuis te genieten van onze kookkunsten.

Dit doe je via www.expeditiehobokenswild.be De prijzen vind je terug op bovenstaande website. Het eetfestijn gaat door in Jeugdhuis JOH, Oudestraat 81 in Hoboken. Je bent welkom vanaf 17 u voor een aperitief en vanaf 18 u voor het eetmaal of afhalen van je bestelling.

Woensdag 15 mei om 21.30 u

Sterrenkijkwandeling in de Hobokense Polder

Leiding en gids: Walter Gijzens – Voor info: sterren@hobokensepolder.be

Vandaag vertrekken we bij zonsopgang voor een nachtwandeling door de Hobokense Polder. Na een klein uurtje wandelen gaan we temidden van het donkere natuurgebied gebruik maken van de mindere lichtvervuiling om naar de wondere wereld van de sterren te kijken. We hebben hiervoor de Urania Mobiel van Volkssterren-

wacht Urania uitgenodigd. We zullen van hen een inleiding over sterrenkunde krijgen. Met daarbij pakkende verhalen over planeten en sterrenstelsels, kometen en meteoren, actuele ruimtevaartmissies en nog veel meer. Steeds geïllustreerd met het nodige beeldmateriaal, vers uit de ruimte of historische tijdsdocumenten.

Maar steeds intrigerend....

Bij helder weer: een heuse star-party! Zij zullen ons de sterren en sterrenbeelden leren herkennen aan de hemel via een "wandeling" langs het firmament. Dan richten we telescopen en verrekijkers op de kraters op

de maan, de ringen van Saturnus, de maantjes van Jupiter, de rode Mars, dubbelsterren, bolhopen, nevels en meer (uiteraard in functie van de zichtbaarheid op dat moment). Diegene die zelf een draagbare telescoop of een sterke verrekijker hebben, mogen die meebrengen. En uiteraard zal het heel indrukwekkend zijn om door de grote sterrenkijker van Urania de sterrenhemel te kunnen observeren.

We maken de wandeling onder het schijnsel van de maan en zonder gebruik te maken van eigen verlichting. Om na het sterrenkijken veilig terug op de parking te geraken kan een zaklamp of hoofdlampje misschien wel van nut zijn.

Praktisch:

Afspraak om 21.30 uur op de parking naast United Caps, Schroeielaan 15 Hoboken. Einde ergens rond middernacht.

Deelnameprijs: 12 euro. **Leden Natuurpunt betalen 10 euro.** In de deelnameprijs is een drankje inbegrepen. **Inschrijven door storten van 12 of 10 euro p/p** op onze rekening BE81 5230 8065 0424 ten laatste tegen 12 mei met als mededeling "Sterrenkijkwandeling" + uw mailadres.

Opgelet: bij minder fraai weer gaat deze tocht niet door. Vandaar dat we

uw mailadres nodig hebben, om u – indien nodig – te kunnen informeren.

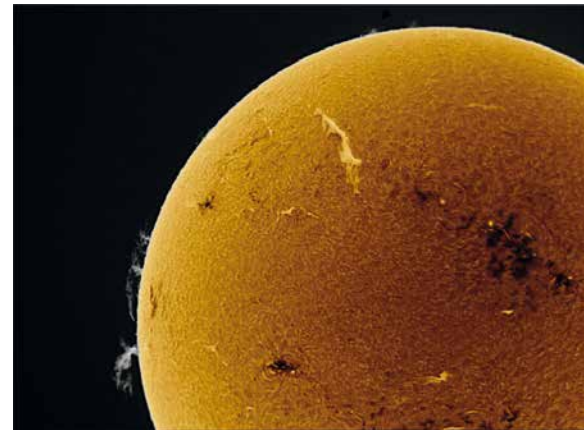
Tips om met ons naar de sterren te staren

- Neem een dekentje mee. Zo kan je lekker op je rug liggen om naar de sterren te kijken. Vergeet geen warme kleding, want ook op lente-avonden kan het nog flink koud zijn in de Hobokense Polder.
- Wil je de sterrenbeelden herkennen? Download vooraf al de app SkyView, gratis beschikbaar voor iOS en Android. Richt je smartphone naar de hemel en je ziet de lijnen van de sterrenbeelden.
- Indien die je een telescoop meeneemt, laat je die best eerst afkoelen. Warme lucht vertroebelt het beeld.
- Heb je geen telescoop, maar wel een verrekijker? Stel die dan overdag goed scherp op een verwijderd object en gebruik hem 's nachts om de sterrenhemel mee te bekijken. Met een goede verrekijker kan je de kraters en bergen op de

maan en de velden vol sterren van de Melkweg goed zien.

- Wees geduldig. Het is logisch dat je de eerste minuten niet veel ziet. Eens je ogen gewend zijn aan het duister, zie je veel meer.

Maandag 20 mei om 7 u

Slow excursie - Viersels Gebroekt

Gids/leiding: Luc De Vijver / Schild Eddie

We vertrekken vroeg, want dan zingen de vogels hun mooiste liedje. We nemen onze tijd om de vogels te bekijken, dus het tempo zal laag zijn !!!! Dit jaar kunnen we op het 'verlengde' plankenpad wandelen dat deels over het nieuwe "meer" loopt. Veel meer water, zalig voor de ganzen, eenden, reigers. We kunnen dus deze lente een recordaantal vogelsoorten verwelkomen. Viersels Gebroekt is een topplaats in Vlaanderen om vogels te "spotten".

Een groot aantal rietvogels broedt nu in het Viersels Gebroekt. Velen hebben duizenden kilometers afgelegd vanuit Afrika om hier in de rietmoerasen hun kroost groot te brengen. We zullen ze kunnen bekijken met onze

verrekijkers of telescopen. Enkele namen: blauwborst, kleine karekiet, rietzanger, rietgors, bosrietzanger, grasmus, sprinkhaanzanger, cetti's zanger, mogelijk komen we ook nog een speciale tegen... maar we hebben ook aandacht voor de prachtige zang van onze roodborst of het winterkoninkje.

Praktisch:

Vertrek om 7 u aan 't Spant in Wilrijk, Boomsesteenweg 335. Einde 11 u ter plaatse.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van "Viersels gebroekt", uw naam, aantal personen, gsmnummer en emailadres.

Meebrengen: verrekijker, eventueel telescoop, laarzen indien natte

Kleine karekiet - Foto: Guy Borremans

periode, een snack en wat drank, jezelf, de glimlacht toveren wij wel tevoorschijn met de zang van de vogels. Kostendelend vervoer 0,1 €/km

Honden zijn niet toegelaten op onze excursies.

Donderdag 23 mei om 20 u

Bestuursvergadering in CC Moretus

Open vergadering: dus iedereen welkom!

Zondag 2 juni om 10 u

Zwerfvuilactie in de Hobokense Polder

Leiding: Luk Smets - 0477 66 94 32 – luk.smets@telenet.be

Nog even en de zomervakantie begint. Steeds een drukke periode voor de Hobokense Polder. Dus zorgen we nog eens voor een proper natuurgebied. We hebben wel onze Goudklompjes en verschillende ijverige wandelaars die geregeld zwerfvuil ruimen, maar we ervaren – jammer genoeg – dat het geen kwaad kan om 1 x per kwartaal een extra opruimactie te doen in en rond de Hobokense Polder.

Praktisch:

Afspraak om 10 u achteraan op de parking van United Caps, Schroeilaan 15. Wij zorgen voor vuilzakken en grijp-stokken.

Meebrengen: werkhandschoenen, gesloten schoeisel (of laarzen)

Einde voorzien omstreeks 12 u

Graag op voorhand melden aan Luk, als je komt.

Zondag 2 juni om 14 u

Hommelwandeling in de Hobokense Polder

Gidsen en info: Lisette Bastiaens - lisette.bastiaens@hotmail.be en Jasmina Hrebak

We gaan tijdens het **Hommelweek-end** samen op zoek naar hommels. Hommels zijn harige insecten die na een lange winterslaap op zoek gaan naar nectar en stuifmeel. Zij kondigen als eerste de lente aan. Dat het belangrijke bestuivende insecten zijn wist je waarschijnlijk al, maar had je al van de lang-tongen en kort-tongen gehoord? Ook leren we je hoe je de verschillende soorten hommels kan herkennen: de steenhommel, akkerhommel of boomhommel ... Welke zijn hun geliefkoosde planten? Wil je meer weten over hommels, kom dan naar deze boeiende wandeling in de Hobokense Polder.

Praktisch:

Bijeenkomst om 14 u aan de ingang van de Hobokense Polder schuin tegenover het station (Schroeilaan). Einde omstreeks 16.30 u.

Inschrijven nodig via

www.hobokensepolder.be

Doorlinken via Activiteiten naar de Agenda

Meebrengen: weerbestendig schoeisel, een drankje, zonnepetje, muggenwerend middel.

Honden zijn op deze wandeling niet toegelaten.

Zaterdag 8 juni om 14 u

Wandelingen "Onze natuur" in de Hobokense Polder met Natuurcafé

Voor en door het Expeditieteam Hobokens Wild

Gidsen van Natuurpunt Hobokense Polder - Natuurcafé: Expeditieteam

Zoals je misschien gezien hebt in de film of de documentaire "Onze natuur", moet je niet altijd ver gaan om de wonderen van de natuur te ontdekken. Daarom nodigt team Hobokens Wild je graag uit om samen op stap te gaan. Onze gidsen nemen jullie mee in de Hobokense Polder om kennis te ma-

ken met de lokale fauna en flora.

Achteraf kunnen jullie met de voeten in het gras genieten van een heerlijk drankje op het terras van ons Natuurcafé.

De opbrengst van deze wandelingen gaat naar het Expeditieteam Hobokens Wild.

Praktisch:

Vertrek ter hoogte van United Caps, Schroeilaan 15 - Hoboken

Meer info en inschrijvingen via www.expeditienatuurpunthobokenswild.be

Deelnameprijs: 10 euro voor volwassenen – 4 euro voor kinderen (tot 16 jaar) – inclusief 1 gratis consumptie

Donderdag 20 juni om 20 u

Bestuursvergadering in CC Moretus

Open vergadering: dus iedereen welkom!

Zaterdag 22 juni om 9 u

Natuurbeheer in de Hobokense Polder

Leiding: Wim Mertens – 0499 58 99 16 –

wim.a.mertens@gmail.com

Na de broedseizoenstop is het tijd om de welig groeiende natuur weer een handje te helpen. Wil je in de natuur samen met anderen de handen uit de mouwen steken en daarmee zorgen voor een gezonde leefomgeving? Kom dan bij de weekendvrijwilligersploeg van de Hobokense Polder.

Praktisch:

Afspraak om 9 u aan de containers achter United Caps, Schroeilaan Hoboken. Einde omstreeks 13 u.

Geef een seintje aan Wim dat je komt.

Werken aan de Schroeivelden - Foto: Luk Smets

Zaterdag 29 juni om 9 u

Natuurbeheer in de Tarzanboskes

Leiding en catering: Danny Jonckheere - 0478 33 24 27

jonckheeredesmedt@gmail.com

Ook in de Tarzanboskes staat weer heel wat werk te wachten. Kom zeker helpen bij de verschillende werkzaamheden in dit kleine natuurpareltje.

Praktisch:

Afspraak om 9 u op de parking van het zwembad Sorghvlied van Hoboken. Einde om 13 u.

Dus groot en klein steeds welkom om een handje te komen helpen. Voor ieder voorzien we een lekkere koffiekoek en een bakje koffie of thee.

Geef een seintje aan Danny voor de catering.

Werkdag in de Tarzanboskes

Zaterdag 29 juni om 19.30 u

Slow excursie - Gierzwaluwwandeling

Gids/leiding: Eva Maeckelberghe / Eddie Schild

De eerste gierzwaluwen zijn weer in de stad! Maar wist je dat deze diertjes bedreigd zijn en onze hulp nodig hebben omdat ze enkel in gebouwen leven? Het 'srie-rie' geroep van gierzwaluwen kondigt voor velen van ons de zomer aan. We gaan samen op zoek naar de gierzwaluwen in onze wijk. Waarom worden ze de "100 dagen vogel" genoemd? Of de "vogel zonder poten"? Waarom hebben ze het moeilijk in onze steden? Wat kunnen we doen om hen te helpen? Wandel mee en kom het allemaal te weten. Plaatsen zijn beperkt dus schrijf op tijd in.

Gezien de wandeling afhankelijk is van de weersomstandigheden kan deze mogelijks last minute afgelast en verplaatst worden !!! (regen en/of wind)

Praktisch:

Vertrek om 19.30 u - Antwerpen 2020 (Kiel). Juiste plaats zal via mail bezorgd worden). Einde omstreeks 21 u.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van "Gierzwaluwwandeling", uw naam, aantal personen, gsmnummer en emailadres

Meebrengen: verrekijker

Kosten: eventueel vrije gift voor de bescherming van de gierzwaluw.

Gierzwaluw - Foto: Maarten Mortier

Honden zijn niet toegelaten op onze excursies.

Algemene Vergadering Natuurpunt Hobokense Polder vzw Zaterdag 3 februari

Op 3 februari hielden we onze ledenavond met lekkere maaltijd, een Italiaans buffet, verzorgd door Eva en haar team van Bar Madam.

We stelden onze vereniging voor, die ook in 2023 een mooie groei kende. De financiële verslagen werden goedgekeurd en we genoten van een fotopresentatie over de werking in het voorbije jaar.

Luk kon de positieve afloop van ons protest tegen de bouwplannen van de Maritieme Campus voorstellen en Wim stelde ook het project Groenpoort voor.

De getoonde presentaties kan je bekijken op onze website (www.hobokensepolder.be/vzw/av2024/lav-2024.html).

In zijn dankwoord bracht voorzitter Danny hulde aan André Van Langenhove (door ziekte jammer genoeg verontschuldigd) voor zijn jarenlange zorg voor het natuurgebied en zijn lievelingen: de Galloways, waarbij ook echtgenote Godelief zeker een dankwoord verdient.

Annie Van Zwieten kreeg een verdiende hulde voor haar plichtsbewuste zorg bij de coördinatie van de aangevraagde natuurwandelingen.

Ook Luk Smets en Ria Thys werden letterlijk en figuurlijk in de bloemetjes (en in het bier) gezet voor hun bijdrage voor de afdeling Hobokense Polder.

Wijzigingen in het bestuur: Marc Raes trok zich terug als bestuurslid. Lisette Bastiaens en Walter Gijkens stelden zich kandidaat als nieuwe bestuursleden en werden unaniem aanvaard. Lisette draait al enkele jaren mee als gids en natuurbeheerder. Walter organiseerde het afgelopen jaar enkele activiteiten voor onze afdeling. Dit brengt het aantal bestuurders op 10.

Goudklompjeswerking

Tekst: Peter Van Elsacker

Foto's: Aline Wauters, Danny Jonckheere, Lisette Bastiaens, Marc Adriaenssens, Rita T' Jollijn

kunt u lezen waarom aan de vierkante put enkele bomen werden geveld. Dat waren flinke kleppers en het opruimwerk nam ook enkele dagen in beslag. Het infobord dat voor de werken was weggehaald, werd terug geplaatst en de toegangsweg voor de

tractor werd verbeterd. Omgewaaid bomen die waren omgewaaid naast de United Caps en op het raster werden opgeruimd; aan dat raster moesten dan uiteraard herstellingen uitgevoerd worden.

Na de kerstvakantie kwamen er enkele weken geen klassen want het was moeilijk om geschikt werk te vinden. De Goudklompjes werkten wel, als het weer hen tenminste geen parten

In december van vorig jaar hebben we nog tweemaal de hulp gekregen van schoolkinderen. De leerlingen van de IJsdijker – dat is De Leerexpert van de A. Leyweg 10 – waren paraat om het Zeggenveld te maaien. Dat veld ligt dicht bij de weidepoort (nr. 1) bij Polderstad en is niet zo groot, maar wat een hoeveelheid maaisel dat daar afkomt! Het is altijd meer werk dan we denken. De week daarna kwamen de kinderen van De Leerexpert 14 ons helpen om even verderop (nabij poort 3) de randen van de verbindingsweg vrij te maken. Het maaien zelf werd door de Goudklompjes gedaan, de kinderen rakelden al het maaisel bij elkaar en stapelden het op de aanhangwagen van de tractor.

De Goudklompjes werkten op drie woensdagen langs de verbindingsweg in het verlengde van het eikenpad, meer bepaald op het deel tussen het pad dat naar het vlonderpad gaat en de Scheldelei. Ze hebben daar de bosrand enkele meters teruggezet, zodat het wandelpad en het grasveld ernaast terug meer ruimte krijgen. Dit was nodig want na vele jaren hadden de struiken in de rand zich steeds meer uitgebreid.

Enkele bevlogen Goudklompjes werkten ook op andere weekdagen. Er werd boskiezel op de wandelpaden gestort, een lastig werk als die er kledernat bijliggen, maar het heeft toch wat geholpen. In het vorige Polderblad

speelde, wat wel eens gebeurde. Het belangrijkste werk was aan het stuk raster, dat van aan het poortje nabij de AS-Adventurebank richting Acíerie loopt. Dat loopt door een echte jungle van braamstruiken en ander spul dat over de draad groeit. Onder het gewicht daarvan en door het

rotten van de weipalen lag de draad zo goed als plat zodat de runderen daar regelmatig uitbraken. Naast dat poortje stond een immense braamstruik, daar leek geen doorkomen aan. Het brandend braambos van Mozes was er kinderspel tegen. Dat bos werd “niet verteerd” door het vuur (een beetje cultuur, mensen, lees Exodus 3), wij kregen het onze wél klein met heggenscharen en bosmaaiers. Enkele woensdagen na elkaar ondernamen de Goudklompjes en de vaste rasterploeg actie om dit aan te pakken.

De Goudklompjes maaiden een strook langs beide kanten van het raster en maakten het vrij van bramen en ander groen en dood hout, de rasterploeg verving de palen en spande nieuwe prikkeldraad.

De laatste weken van februari waren de schoolkinderen van De Leerexpert 14 en de IJsdruiker er terug. We werkten aan de kijkwand “Dodaars” en de omgeving. De bosrand rechts aan de toegang van de Dodaars werd teruggezet door te maaien en hout verwijderen. De toegang en de randen van het grasveld (aan de rood-witte slagboom

aan de Scheldelei) werden gemaaid en de legheg van meidoorn langs het wandelpad naast de Scheldelei werd gesnoeid.

Goed weer, slecht weer, de Goudklompjes en de schoolkinderen blijven bedrijvig in onze Polder.

Educatieve borden in de Hobokense Polder ...

Geleidelijk aan vervangen we onze educatieve borden.

De teksten worden herschreven, er worden nieuwe, prachtige foto's bijgeplaatst en we zorgen meestal ook voor een leuke kinderopdracht.

Zogauw de borden gedrukt zijn, treedt onze meester-schrijver Freddy Tuerlinckx in actie.

Hij maakt bij hem thuis de profielen en de steunconstructies. Eenmaal dat klusje (of zeg maar klus) geklaard, worden er enkele mensen opgetrommeld om de borden te plaatsen.

Zo werd in februari het nieuw ontworpen bord in het Populierenbos geplaatst en ook het trekkelbord op de Scheldedijk. Dit laatste was nog

heel nieuw, maar jammer genoeg door vandalisme zwaar beschadigd.

Dank aan allen die meegewerkt hebben bij het ontwikkelen van de borden

en zo aan wandelaars en passanten de kans geven om boeiende info over de natuur in de Hobokense Polder te vernemen.

Hulp gezocht bij het beheer van onze Gallowayrunderen

Dankjewel, André en Godelief !!

Na 25 jaar de runderen verzorgd te hebben, gaan **André en Godelief** het wat rustiger aan doen en gaan ze voor een tweede maal op verdiend pensioen.

We willen hen bedanken voor hun grote inzet voor de Galloways (die ze een beetje als hun kinderen beschouwen)!

We zijn nu op zoek naar gemotiveerde mensen die wat taken willen overnemen. Het gaat hier om een geregelde rondwandeling van het raster en af en toe kleine herstellingen uitvoeren na uitbraak van de dieren. Inspringen wanneer de dieren zijn ontsnapt tijdens storm of andere schade.

Maar ook bijstand verlenen als de dierenarts langskomt en/of de terreinploeg van Mechelen. Nagaan of er eten en drinken genoeg is op de momenten dat het moeilijk is: in volle zomer en in de winter.

Dus we zoeken mensen die wekelijks of nog beter bijna dagelijks een toertje willen doen in het raster om te kijken of de dieren tiptop zijn.

Interesse?

Geef een seintje aan André (0486 82 68 22) of Danny (0478 33 24 27)

Foto's: Marc Adriaenssens

Hout te koop in de Hobokense Polder ...

In de Hobokense Polder zijn naast de bossen ook de waterplassen, rietkragen en grasveldjes zeer waardevol. Om deze te behouden, is het noodzakelijk de verbossing tegen te gaan. Dat levert nogal wat hout op. Kom je mee werken, dan mag je daar gratis over beschikken. De rest stellen we te koop.

Het brandhout, voornamelijk wilg, populier, berk, es, eik en vogelkers is te koop aan 35 euro per stère (dit is ongeveer 1 m³). Ledenprijs: 25 euro.

Je kan het ophalen met auto en remork na telefonisch contact met Stan Van Damme - 0487 10 59 87 of stan.vandamme@skynet.be

Het hout is grof gekleefd, dus niet in kleine blokjes. Je kan ook grote blokken inladen en dan zelf klieven. Laat maar horen.

Wij zoeken een Natuur.Ambassadeur

Natuurpunt vindt het belangrijk om haar gebieden open te stellen voor bezoekers. Door de uitdaging om hierbij de draagkracht van de gebieden niet te overschrijden en de bezoekers een goeie ervaring te kunnen aanbieden, werd het statuut van Natuur.Ambassadeurs ontwikkeld.

Zij fungeren op vrijwillige basis als gastheer of gastvrouw in een natuurgebied en spreken daarbij proactief bezoekers aan om te peilen naar hun ervaringen in het gebied. Daarnaast vervullen ze ook een rol binnen handhaving.

In hun gebied spreken ze - indien nodig - bezoekers aan op ongewenst gedrag en proberen duidelijk te kaderen waarom dit gedrag niet kan in een natuurgebied.

Als Natuur.Ambassadeur ben je goed op de hoogte van de beheerwerken en

kan je dit vertalen naar de bezoekers van het gebied. Je communiceert ook naar de lokale afdeling.

Specifiek voor het natuurgebied Hobokense Polder zoeken we iemand die uiteraard geregeld in de Polder rondwandelt en een speurend oog heeft voor bijv. loslopende honden, zwerfvuil, een gevaarlijke situatie na een storm (omgevalen bomen, runderen die ontsnapt zijn, ...)

Ben jij iemand die zich hier voor wil inzetten? Heb je goesting om je extra in te zetten voor ons natuurgebied? Dan ben jij de aangewezen persoon om deze rol op te nemen!

Foto: Ben Van Oeteren

Zwerfvuil in de Polder - Foto: André Van Langenhove

Je wordt ondersteund met een cursus verbindende communicatie en conflicthantering. Hier krijg je de nodige handvaten en tools mee die je kan gebruiken op het terrein.

Je krijgt een legitimatie badge en t-shirt, zodat je zichtbaar en herkenbaar bent in het gebied.

Op regelmatige basis kom je samen met de consulent en met andere Natuur.Ambassadeurs om ervaringen en werkpunten te bespreken. Zo kunnen we samen bekijken wat er goed loopt en wat er eventueel beter kan.

Geef je naam op en bekom extra info bij de consulent handhaving: bern.vandeun@natuurpunt.be

Deze handelaars ondersteunen Natuurpunt Hobokense Polder

Hartelijk dank aan onderstaande handelaars en bedrijven voor de financiële ondersteuning die we van hen krijgen voor de verdere ontwikkeling van ons natuurgebied

Aan Tafel bvba Fried Denayer	Pierre Van den Eedenstraat 47	2660	Hoboken	03 828 53 28
Beenhouwerij Van der Keere	Kapelstraat 39	2660	Hoboken	03 827 53 01
Blauwe Hond NV	Boombekelaan 1/B	2660	Hoboken	03 260 90 70
Brood & Banket bij Marc & Evi Helsen	Krekelstraat 83	2660	Hoboken	03 827 47 04
Broodjeszaak Bagatelle	Steynstraat 36	2660	Hoboken	03 825 47 44
Machineland Eyckerman	Kapelsesteenweg 127	2180	Ekeren	03 646 22 88
Rajo nv, machines voor groenzorg	Zonneke 6	9220	Hamme	052 49 73 12
Tuinaanleg Huylebroeck	Jules Pauwelstraat 50/52	2660	Hoboken	03 830 44 90
United Caps, plastieken dopjes	Schroeilaan 15	2660	Hoboken	03 830 40 00

Expeditie Natuurpunt 2024

Team Hobokens Wild is weer present!

Het wordt een jaarlijkse traditie ... Team Hobokens Wild doet opnieuw mee aan Expeditie Natuurpunt 2024!

We zijn een groep vrienden die zich engageert voor meer en betere lokale natuur. Daarom gaan we in het laatste weekend van juni 20 kilometer kanoën en 40 km wandelen tijdens de Maas-route.

Denis, Raf, Roel en Steve gaan deze sportieve uitdagingen aan en worden geholpen door de coaches Frank en Koen.

Om te mogen deelnemen moeten we minstens 1500 euro inzamelen ten voordele van de natuur en wij schenken onze opbrengsten opnieuw aan de Hobokense Polder.

Om dit bedrag in te zamelen, organiseren wij als team enkele activiteiten, maar we worden ook bijgestaan door anderen die ons graag hierbij willen helpen.

Zo organiseert MacSwa tweemaal per maand whisky tastings in Cultuurcafé Moretus.

We organiseren een fuif en een paella avond met de hulp van Jeugdhuis JOH en onze vaste chef paella Jan Vanden Branden.

We doen samen met Natuurpunt Hobokense Polder gegidste wandelin-

gen in de Polder met aansluitend een gezellig natuurcafé.

Daarnaast verkopen we ook nog al-lerhande zelfgemaakte spullen in onze webshop: www.expeditienatuurpunt-hobokenswild.be.

Tenslotte kunnen wij rechtstreeks gesteund worden door een gift via de website www.expeditie.natuurpunt.be. Giften vanaf 40 euro zijn bovendien fiscaal aftrekbaar.

Denis, Frank, Koen, Raf, Roel en Steve

Whisky-tastings

Swa Van Houtven (alias Macswa) is in januari gestart met whisky tastings als steun aan het expeditieteam.

Team Hobokens Wild verzamelt op deze manier centen t.v.v. de Hobokense Polder.

Data voor april-mei-juni

april

12-04-24 (25€) > Ierland-tasting (Fit-zwilliam + Teeling)

26-04-24 (25€) > Ierland-tasting (Waterford)

mei

10-05-24 (25€) > Wales-tasting (Penderyn)

24-05-24 (30€) > Schotland-tasting (Glendronach)

juni

07-06-24 (30€) > Schotland-tasting (Scotch Malt Whisky Society)

21-06-24 (30€) > Schotland-tasting (oude whisky's, tussen 1950 en 1990)

Praktisch

De tastings gaan door in Cultuurcafé Moretus, Berkenrodelei 36, Hoboken, zaaltje op de eerste verdieping, telkens op een vrijdag. CC Moretus is bereikbaar per fiets of openbaar vervoer.

Aanvang: 20 u - Einde: rond 22.30 u

Kostprijs is 25€ voor de gewone tastings en 30€ per speciale tasting, ter plaatse te betalen. De restanten van het geproevende zijn koopbaar.

Deelnemers moeten minstens 21 jaar oud zijn. Max 15 personen per sessie.

Er worden per sessie minstens 6 verschillende whisky's/whiskey's geproefd.

Inschrijving

Wil je er bij zijn, stuur een mailtje naar info.macswa@telenet.be, vermeld voor welke sessie je met x aantal personen aanwezig wil zijn. Je krijgt altijd een bevestigingsmail. Tot snel!

Ze waren op het liefdespad ...

Februari en maart (vaak al in januari) zijn traditioneel de maanden dat de amfibieën (padden, kikkers en salamanders) zich van hun winterverblijfplaats naar de voortplantingspoel begeven.

Heel wat amfibieën verblijven in de winter in de tuinen van Polderstad, goed verscholen. Maar bij iets warmere temperaturen, 8 à 10 graden en bij voorkeur vochtig weer gaan zij op stap. In Hoboken is dat naar de waterpartijen van de Hobokense Polder om daar hun bevruchte eieren af te zetten. Dat trekgedrag vertonen ze graag bij het vallen van de avond: op een tijdstip dat het autoverkeer herg druk kan zijn in de Scheldelei.

Al vele jaren helpen we de diertjes bij het oversteken.

Maar jammer genoeg ontsnappen er toch steeds een deel aan onze aandacht.

We kunnen gelukkig rekenen op enkele vrijwilligers met een

groot hart voor de natuur en specifiek voor de paringslustige amfibieën.

Welke resultaten kent onze beschermingsactie?

Op 12 maart zijn de tussentotalen voor de Hobokense Polder als volgt:

- 319 levend overgezette dieren en 111 gestorven dieren.
- Opsplitsing:
Levend overgezet: 122 gewone padden, 16 bruine kikkers, 15 groene kikkers, 26 Alpenwatersalamanders en 140 kleine watersalamanders.
Dode dieren: 33 padden, 10 kikkers, 21 Alpenwatersalamanders en 47 kleine watersalamanders.

MAAR: de trek is half maart nog volop bezig ... en er komen nog enkele ideale trekdagen aan. Dus allicht worden de eindtotalen voor 2024 nog even anders.

Een leerzaam bezoek aan United Caps

Maandag 4 maart brachten we met 29 deelnemers een geleid bezoek aan onze burens, het bedrijf United Caps (voorheen Procap) op de Schroeiilaan.

Na de sympathieke ontvangst door Iris gaf directeur Steve Daems boeiende info over de historiek van het bedrijf, dat plastic dopjes maakt zowel voor de food als de non-foodsector.

Onze eigen Natuurpunter Rony Van Regenmortel, ook werkzaam bij United Caps, behandelde vooral het milieuaspect en de belangrijke ingrepen die zij verrichten voor het milieu.

Iris reikte ons de nodige beschermkledij aan en verdeeld over groepjes konden we met een werknemer/gids op stap in het bedrijf.

Onze deelnemers hingen aan de lippen van hun begeleider en waren fel onder de indruk van het productieproces.

We zullen voortaan dopjes op flessen, geneesmiddelen, poetsproducten, ... met andere ogen bekijken. Respect! De voorziene tijdsduur liep dan ook gezwind uit ... maar het was dan ook enorm interessant.

Bij terugkeer in de cafetaria werden we verwend met een tas koffie/thee en een heerlijke muffin.

Hartelijk dank, Steve, Rony, Iris en jullie gidsen dat we deze namiddag mochten beleven!

Hommels helpen in de tuin

Maarten Wielandts - Natuurpunt Studie/Aculea

Het weekend van 1 en 2 juni is het hommelse weekend.

Natuurpunt Hobokense Polder neemt hieraan deel met een boelende hommelmwandeling in sons natuurgebied. Lisette Bastiaens en Jasmina Hrebak nemen je graag mee op een zoektocht naar hommels. Meer info in de Kalender op blz 9.

Slecht nieuws uit bijenland, uit de recent verschenen Rode Lijst blijkt dat iets meer dan de helft van de bijensoorten op ons grondgebied verdwenen zijn of min of meer bedreigd zijn. En uit dit rapport blijkt ook dat hommels van alle wilde bijen er het slechtst aan toe zijn. Van de 31 soorten die begin 20ste eeuw in België rondvlogen, zijn er nu nog maar 10 soorten die niet bedreigd of kwetsbaar zijn. Onze bekendste wilde bijen zitten dus serieus in de problemen. Gelukkig beginnen meer en meer tuiniers te beseffen dat zij ook een steentje kunnen bijdragen. De eigen tuin moet hommelvriendelijker worden. Maar hoe begin je hier aan?

Vroege vogels

Hommels worden soms wel eens vliegende teddyberen genoemd door hun wollige uiterlijk. Hun dikke beharing maakt dat hommels zich goed hebben aangepast aan koelere temperaturen in het voorjaar waardoor ze al vroeg op het jaar uit winterslaap komen. In de loop van februari kan je al de eerste hommelinginnen spotten op zonnige dagen.

In februari en maart zijn het de koninginnen zelf die op zoek gaan naar voedsel om hiermee de eerste werksters groot te brengen. Een goede start is het halve werk en dat is ook zo voor hommels. Hoe makkelijker en efficiënter dit kan gebeuren, hoe beter dit is voor het succes van het nest. Een echte hommelmagneet zo vroeg op het voorjaar is eigenlijk **winterheide**, al lang niet meer in de mode maar je kan die nog hier en daar terugvinden in voortuinen. Tegenwoordig zijn **bloembollen** meer in en ze zijn een mooie aanvulling voor tuinen. En ze zullen zeker bezocht worden door

hommels, maar echte trekpleisters zijn het niet. Maar je verliest er geen plaats mee in je border en gazon, dus zeker gebruiken en dan vooral de biologische bloembollen. Vooral **krokus** en **blauwe druifjes** zijn erg in trek bij hommels.

Bomen en struiken

De echte toppers in het voorjaar zijn bloeiende bomen en struiken. Door verschillende soorten te combineren kan je voor een lange periode voedsel voorzien voor hommels. Typische voorjaarsbloeiers zijn de verschillende soorten **fruitbomen**, **sleedoorn**, **meidoorn** en **gele kornoelje**.

Ook bomen en struiken met een niet opvallende bloei zoals wilgen en veldesdoorn zijn heel interessant. Wilgen zijn heel belangrijk voor heel wat bijen, niet alleen voor hommels. Belangrijk om te weten is dat wilgen tweehuizig zijn. Je hebt dus mannelijke wilgen die stuifmeel produceren en vrouwelijke die nectar produceren. Daar bijen vooral stuifmeel nodig hebben om nageslacht groot te brengen, zijn mannelijke wilgen het belangrijkste.

Ook voor kleine tuinen zijn er zeker mogelijkheden, daar veel van onze inheemse struiken goed tegen (drastisch) snoeien kunnen of relatief klein blijven. Bij fruitbomen zijn er dan weer

mogelijkheden om te kiezen tussen struikvormen of halfstambomen die kleiner blijven. Ook behoren leivormen tot een optie, deze kan je bijvoorbeeld tegen een kale muur planten.

Bloemrijke schaduwrijke plekjes

De schaduwrijke plekjes onderaan de struiken en bomen mag je zeker niet zien als verloren ruimte. Heel wat voorjaarsbloemen gedijen juist in deze plekken en kunnen voor extra bloei en voeding zorgen.

Eén van de vroegste bloeiers op het jaar zijn sleutelbloemen, met de **stengelloze sleutelbloem** als een soort die al bloeit vanaf februari. Deze valt mooi te combineren met andere leuke schaduwplanten zoals **ongevlekt (of gevlekt) longkruid**, **look-zonder-look** en **bosandoorn** waardoor je een leuke opeenvolging krijgt van bloeiperiodes. Tuiniers die niet zo'n probleem hebben met iets dominantere planten kunnen kiezen om eventueel **gele dovenetel** of **kruiwend zenegroen** aan te planten. Beide zijn bodembedekkende planten die moeilijker te combineren zijn met andere planten, maar wel in trek zijn bij hommels en andere bijen. Kruiwend zenegroen kan ook gebruikt worden als bodembedekker op zonbeschenen plekken in de tuin, maar gedijt het best op licht vochtige bodems.

Maak van je gazon een buffet

Naarmate de lente vordert en er minder bloesems zijn, worden kruiden steeds belangrijker voor hommels. In april en mei zijn er al heel wat werkers actief en groeien de nesten stilaan naar hun piek toe. De vraag naar voedsel is dan ook heel groot.

Gazons hebben het potentieel om aan een groot deel van die vraag te voldoen als we bewust minder maaien. Vanaf april komen overal de **paardenbloemen** in bloei en voor heel wat wilde bijen een zeer belangrijk bron van voedsel, dus ook voor hommels. De paardenbloemen niet maaien is dus de boodschap. Na de paardenbloem verschijnt er nog een andere belangrijke bloem voor hommels in je gazon, namelijk **witte klaver**. Ook weer zo'n plantje dat je best koestert, zeker omdat het beter tegen hitte bestand is en je gazon zo langer groen blijft in een droge hete zomer.

Hommels in de siertuin

Sierborders zijn vaak ontworpen om vanaf de zomer te schitteren, wanneer mensen regelmatig in de tuin zitten. Omdat hommels vooral vliegen tussen maart en juli, is het belangrijk dat ze niet enkel in de zomer in bloei staan. Plant dus zeker ook een aantal sierplanten die bloeien vanaf mei en combineer deze met later bloeiende varianten. Zo kan je bijvoorbeeld **bossalie 'Mainacht'** combineren met **'Caradonna'**. De cultivar Mainacht

heeft een uitbundige bloei in mei met daarna wat herbloei, Caradonna is dan weer een echte zomerbloemer. Voor hommels is een plant zoals **kattenkruid** ook heel interessant, cultivars zoals **'Junior walker'** en **'Dropmore'** hebben een heel lange bloeiperiode. Ook **lavendel** is een echte klassieke hommelmagneet.

Door daarnaast ook **sieruien** (Allium's) toe te voegen aan je borders, die bloeien in mei en juni, zorg je ook voor extra bloei tijdens deze cruciale maanden voor hommels.

Paradijs in de moestuin

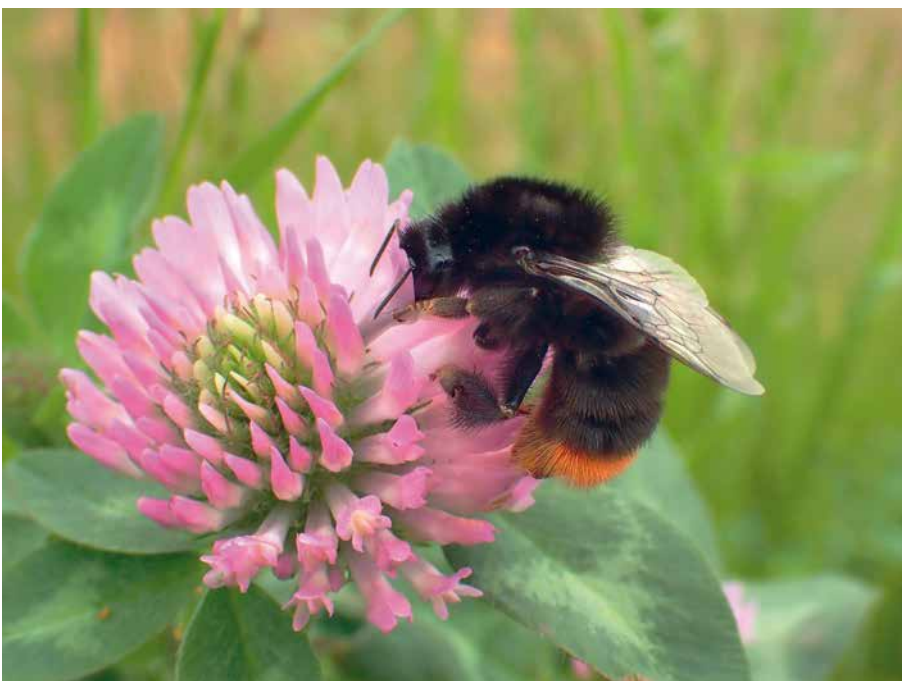
De intensivering van de landbouw is allicht de grootste oorzaak van de achteruitgang van de hommels. Voor de komst van kunstmest was het gebruik van groenbemesters zoals klavers alom tegenwoordig.

Door rotatie teelt werden er elk jaar wel verschillende velden ingezaaid met groenbemesters om de bodemvruchtbaarheid te vergroten. Rode klaver was één van die groenbemesters en van groot belang voor heel wat hommels, waaronder verschillende zeldzame soorten.

Het opnieuw hanteren van rotatie teelt samen met het gebruik van groenbemesters zou hommels een echte boost geven. Dus zaai elk jaar zeker één stuk van je moestuin in met **rode klaver**, **inkarnaarklaver** of **luzerne**.

Verder zijn de meeste (mediterrane) **kruiden** ook leuk voor hommels, leg dus zeker een kruidentuintje aan in de moestuin of aan je terras. Voorbeelden zijn **hyssop**, **tijm**, **bieslook**, **rozemarijn** en **wilde marjolein**.

Door aan de slag te gaan met deze tips maak je van je tuin een hommelparadijs. Maar ook de andere wilde bijen gaan naar je tuin komen, alsook een hoop vlinders natuurlijk. En voor je het goed beseft, heb je een tuin vol leven.

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen

november - december 2023 - januari 2024

Luc Van Schoor

Tijdens deze trimester werden in het Ardea werkingsgebied in totaal 3718 vogelwaarnemingen ingevoerd door 234 waarnemers. Het gekende driemanschap van veel-invoerders deed weer zijn duit in het zakje met Pierre Blockx als koploper, met 729 ingevoerde waarnemingen, gevolgd door Danny Jonckheere met 221 wnm. en John Van de Voorde met 202 wnm.

Wanneer we het totaalplaatje tijdens de laatste 5 jaar bekijken, zien we een opvallende en verheugende toename van het aantal waarnemers in onze regio: van 335 waarnemers (in 2018) tot 809 wn. (in 2023), of dus meer dan verdubbeld. Desondanks is het aantal ingevoerde vogelwaarnemingen met ruim 40% afgenomen sinds het topjaar 2020 (36.088 waarnemingen). Gissen naar de redenen van deze afname zou ons te ver leiden om hier uitgebreider op in te gaan. Wie daarover een mening wil uiten, kan dat via email naar lucvanschoor46@gmail.com. Je kan hier ook terecht voor opmerkingen, vragen en/of voorstellen in verband met de 3-maandelijke vogelverslagen.

Zie www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/vogelwaarnemingen voor alle vogelwaarnemingen, nieuw en oud, in onze regio. Of nog beter... voer zelf je waarneming(en) in. Alvast bedankt voor de moeite !

Soortenbespreking

Gedurende deze winterperiode werden in het Ardea werkingsgebied een beperkt aantal van 99 vogelsoorten waargenomen. Voor dit verslag maakte ik een selectie van volgende 29 soorten:

Alhoewel **grote zilverreiger** een vaste waarde is in onze regio, bleef zijn voorkomen beperkt in tijd en aantal: 1 ex op Fort 6 – Wilrijk op 6 december (SB, RHe, HB), 1 ex op 16 december in Edegemse Beekvallei (VD), 2 ex overvliegend op 11 januari Uilenbos – Hove (DR en RY), 1 ex vliegend op 12 januari over centrum Hove (JCe) en 1 ex ter plaatse Beekhoek – Hove (JDu).

De aanwezigheid van **ooievaar** bleef beperkt tot 2 overvliegende vogels: 1 ex op 9 januari over UA Wilrijk (SeK) en 1 ex op 30 januari over centrum Hove (JCe).

Op 1 januari vloog een groepje van 15 **brandganzen** over centrum Hove (JCe).

Een vlucht van 18 **smienten** kwam op 15 november over Frythout – Hove (JCe).

In totaal max. 32 **pijlstaarten** pleisterden op 17 december op het bekken van Aquafin – Antwerpen Zuid, de enige vaste overwinteringsplaats in onze regio (GB).

Bij zachte winters zoals dit jaar, vertoefden op 13 januari tot max 36 **tafeleenden** op Fort 5 (DJ) en op 12 januari tot max 250 **kuifeenden** op Aquafin - Antwerpen Zuid (GB).

De kasteelvijver van het Schoonselhof/ Antwerpen blijft een gegeerde winterfoerageerplaats voor **grote zaagbek** met tot max. 9 ex. op 18 december (BMe) en op 27 december 3 wijfjes op Fort 7 – Wilrijk en 3 man op Fort 8 (LRO). Op Fort 5 werd op 1 december één wijfje grote zaagbek waargenomen (WVA).

Op 8 november vloog 1 **rode wouw** Z-W waarts over Frythout – Hove (JCe).

Een **blauwe kiekendief** trok op 5 november over Middelheimpark – Berchem (VTo) en een tweede ex. vloog op 15 november over Frythout – Edegem (JCe).

Op 9 januari pleisterde een zonnende **havik** in de Hobokense Polder (LAu).

Een onbekend aantal **kraanvogels** vloog op 16 november in het avondduister over Edegem (RBe) en op 23 november vloog 's morgens een groep van 40 ex. over het Nachtegalenpark – Antwerpen (ES).

Een schuw **bokje** werd op 12 januari opgestoten in Groen Neerland – Wilrijk (WJo).

Tijdens hun nachtelijke vluchten op zoek naar geschikte winterfoerageergebieden vliegen **houtsnippen** zich vaak dood tegen ramen. Zo ook op 12 november in Edegem (RDM), op 1 december op Umicore – Hoboken (GJD) en op 16 december nabij Park van Eeden – Wilrijk (STe).

Levende houtsnippen zijn zowat jaarlijkse wintergasten in de Hobokense Polder, met 1 of meer exemplaren (WM, DJ, en ook op Fort 5 (VDS) en Groen Neerland – Wilrijk (WJo).

2 **goudplevieren** vlogen op 2 november ZW-waarts over Frythout – Edegem (JCe).

Houtsnip - Foto: Luc Van Schoor

Jagende **kerkuilen** waren te zien aan het Hof ter Linden - Edegem op 5 december (WVa) en bij Klaverbladhoeve – Wilrijk op 15 januari (JSm).

Op 30 januari riep een **ransuil** vanuit het weidegebied langs de Klaverblad-dreef – Wilrijk (MVR).

Uit waarnemingen van de laatste 5 jaar blijkt dat ransuil al eerder een territorium bezette nabij Schans 16 ten noorden van domein Klaverblad. Samen met bosuil, steenuil en kerkuil vormt het landschap Klaverblad/Groenenhoek/Cleydael een uitgelezen broed- en foerageergebied voor deze 4 uilensoorten

Het ziet er naar uit dat **zwarte specht** stilaan maar zeker aan de uitbreiding van zijn areaal toe is. Getuige daarvan de toenemende winterwaarnemingen van deze soort in de bosgebieden van onze regio. We noteerden de aanwezigheid van 2 à 3 zwarte spechten, verspreid over de ganse periode in volgende gebieden: Hof ter Linden – Edegem (JC) Schoonselhof en Fort 7 – Antwerpen/Wilrijk (JB, WJo, BMe, KMa, ES, Dj) Groen Neerland - Wilrijk (ES, KM, JLo) UA Campus 3-Eiken – Wilrijk (JSc).

Gezien de aanwezigheid van een oud beukenbestand zowel in het Schoonselhof Antwerpen als in Hof ter Linden Edegem, hoort een toekomstig broedgeval in deze parkgebieden zeker tot de mogelijkheden.

De uitbreiding als broedvogel van **middelste bonte specht** zet zich de voorbije maanden nog verder voort in onze eikenbossen. Naast de oudere habitats in het Uilenbos – Hove (RDM, PBI) en Hof ter Linden – Edegem (WS, BVD) was deze soort ook te horen en zien in Fort 5 – Edegem (WVa) Fort 8 (PH) en in het Schoonselhof – Antwerpen (LVS, JVB).

De **kleine bonte specht** blijft met slechts één waarneming van 2 ex op 28 december in de Hobokense Polder (Hie) een moeilijk te observeren soort.

2 **roodborsttapuiten** poogden te overwinteren op volgende plaatsen: 1 ex op 14 november langs de Aartselaarstraat – Edegem (WVa) en een mannetje op 14 november in Frythout – Hove (RDM).

Zekere overwinterende mannetjes

Grote barsijs - Foto: Julien Dua

zwarte roodstaart werden vastgesteld in december-januari op volgende plaatsen: Hof Van Eeden – Wilrijk (JVV) Blue Gate – Hoboken (LBa, FVD, WVD) en Umicore – Hoboken (KDK)

Tijdens de voorbije zachte winter pleisterden minimum 4 man en 4 wijfjes **zwartkop** in private tuinen in de zuidrand van Antwerpen: een man langs Aartselaarstraat – Hoboken (LIV), een man in Hemiksem (PH), een wijfje op voederplaats in centrum Hove (JCe) een man eveneens op voederplaats in centrum Edegem (HB) en een man in tentoonstellingswijk Kiel –Antwerpen (LVr) en tenslotte nog één wijfje in Oude God – Mortsel (GVG).

Op 16 november vloog een **Europese kanarie** over Frythout – Hove (JCe).

Een groep van 21 **kruisbekken** vloog

op 12 november over Fort 5 – Edegem (WVA).

Gedurende deze periode werden in totaal 9 **appelvinken** gespot, waarvan 4 ex in Hove (JCe, JGi), 1 ex in Elsdonk – Edegem (SB), 1 ex UA Campus 3-Eiken – Wilrijk (JE), 2 x 1 ex in Hof ter Linden – Fort 5 – Edegem (WVA) en 1 ex bij UA Campus Middelheim – Berchem (SB).

Op 2 december vlogen 15 **grote barsijsen** over Frythout – Edegem (WVA), op 3 december pleisterden 3 ex bij de Lindekens – Wilrijk (JE), op 16 december zaten tot 16 ex in de bomen Frythout – Edegem (JOp) en op 21 januari pleisterde 1 ex. in Hof ter Eeden – Wilrijk (JE).

2 **geelgorzen** vlogen op 1 november over omgeving Fort V – Edegem (WVA).

Zwartkop op voederplaats - Foto: Hugo Bender

Smient - Foto: Walter De Weger

Exoten

Door de recente aanpassingen van de natuurdatabank "[waarneming.nl / waarnemingen.be](http://waarneming.nl/waarnemingen.be)", worden de selectiemogelijkheden beperkt tot het samenstellen van maandelijks soortenlijsten.

In deze selectieve vogellijsten worden exotische soorten niet opgenomen wat voor de verslaggeving extra tijdrovend onderzoekwerk per (mogelijk) ingevoerde exotische soort vergt.

Om deze reden bespreken we hierbij alleen **halsbandparkiet**, als doelsoort voor de jaarlijkse populatietellingen door vogelwerkgroep Ardea in de zuidrand van Antwerpen.

Tijdens de slaapplaatstelling van halsbandparkieten*, op 11 november 2023 op het Kiel/Antwerpen, werden in totaal 2109 vogels geteld (WDW). In vergelijking met de extra telling die op

18 augustus '23 plaatsvond, werden er ca.600 vogels minder geteld. Gezien deze daling klaarblijkelijk het gevolg was van de afname van de uit noordelijke richting aanvliegende vogels, bleef de vraag of de andere bekende slaapplaats in Ekeren mogelijk terug aan betekenis won.

Wordt ongetwijfeld vervolgd !

* Volledig verslag in de Ardea-blog: <https://ardea.hobokensepolder.be/category/halsbandparkieten/>

Waarnemers

BMe	Bert Mestdagh
BVD	Benoit Van Damme
DJ	Danny Jonckheere
DR	Daniel Rochtus
ES	Eddie Schild
FVD	Frederik VDS
GB	Guy Borremans
GJD	GeJeDe

GVG	Geert Van Gassen
Hie	Hielco
HB	Hugo Bender
JB	Jozef Bafort
JC	Johan Claessens
JCe	Jan Celis
JDu	Julien Dua
JE	Joris Elst
JGi	Johan Giglot
JLo	Janis Loyen
JOp	Johan Opsomer
JSc	Jan Scholliers
JSm	Johan Smets
JVB	Jan Van den Bussche
JVV	John Van de Voorde
KMa	Koen Maes
KDK	Kris De Keersmaecker
LAu	Luc Audenaerde
Lba	Lisette Bastiaens
LIV	Livia
LRO	Luc Rombauts
LVR	Lutgard Vrancken
LVS	Luc Van Schoor
MVR	Marc Van Ruymbeke
NZA	NP Zuidrand Antwerpen
PBI	Pierre Blockx
PH	Peter Hofman
RBe	Raf Beyers
RDM	Robrecht De Medts
RHe	Rik Hendrickx
RY	Ria Ysenbaert
SB	Stijn Baeten
SeK	Sebastiaan K
Ste	Steven
VDS	Veerle De Saedeleer
WDW	Waltr De Weger
VTo	Victor Torres
WJo	Wim Jouret
WM	Wim Mertens
WS	Wim Stappers
WVA	Wouter Van Assche
WVD	Ward Van den Eynde

Te koop !

Nog steeds verkrijgbaar. Als eerbetoon aan Bert Mertens heeft de redactie van Polderblad al zijn zoogdierartikels gebundeld in een speciale uitgave. Dit nummer is 80 blzn dik en wordt aangeboden tegen de kostprijs van 9 €.

Verzendingskosten: 3,50 €

Bestellen door overschrijving op rekening BE81 5230 8065 0424 van Natuurpunt Hobokense Polder vzw met vermelding "Zoogdieren": 9 € indien u afhaalt in Hoboken of 12,50 € met verzending aan uw adres.

Ardea aan het woord ...

De Aruw-ploeg is zoals elk jaar bezig met de broedcontroles. Hier en daar een ander gezicht bij de ringers. Met grote spijt nemen we (even) afscheid van Raf. We danken Raf Beyers voor zijn enorme inzet en hopen van harte dat de pauze die hij vroeg geen definitieve stop wordt. De samenwerking was steeds super goed, we hebben veel gelachen soms ook bijna geweend als het tegen zat. Samen met hem hebben we kunnen realiseren dat er voldoende kasten hangen om de populaties van steenuil, kerkuil en torenvalk in onze regio staande te houden, met zijn kennis hebben we dit kunnen volbrengen. Al was het in het begin wat zoeken, omdat de ervaring van het plaatsen van kasten wat ontbrak, maar geen boom was te groot, geen toren te hoog. We plaatsten samen kasten, volgden de vogels op en waar de vogels nog geen wetenschappelijke ring hadden, kregen ze er een vakkundig aangemeten.

Door deze ring ontdekten we dat we uilen, die we ringden een paar jaar nadien in andere kasten die we plaatsten, terugvonden als moeder of als vader van nieuwe jongen. Dat deed ons zo deugd en bevestigde dat onze inzet en opzet geslaagd was. Dank je wel Raf voor al jouw inzet.

In de winterperiode doen we steeds de controle van de kasten om deze klaar te zetten voor het volgende broedseizoen. Op een zaterdag waren we bezig op Groen Neerland waar we opeens een rare zwarte vogel zagen overvliegen, hij maakte rare bewegingen. Gelukkig hadden we Yannis

mee (een jonge aanwinst die erg met vogels bezig is). Met zijn fotoapparaat maakte hij een onmogelijke foto, niet scherp, dat kon ook niet gezien de afstand en het vlieggedrag van deze vogel. De ringer Koen, die erbij was, dacht meteen aan zwarte specht, en ja hoor de foto van Yannis bevestigde dit ook, ons geluk kon niet op. Nadien moesten we nog op Fort 7 zijn om spullen weg te bergen, daar hoorde en zagen we waarschijnlijk diezelfde zwarte specht opnieuw.

Voordien vloog die zwarte specht in de richting van het fort, dus het kon bijna niet anders. Yannis nam zijn toestel opnieuw en maakte de foto die je in dit blad kan terugvinden. De specht zat redelijk ver en hoog en vanuit een moeilijke positie nam Yannis toch deze mooie foto. Voor het eerst maakten we ook kennis met een steenmarter in één van onze kasten, zowel de kerkuil met jongen als steenuil moest eraan geloven op hetzelfde erf.

Om onze werking bekend te maken bij andere mensen, stonden we op de Ankona dag met een stand, sommige mensen wisten ons toe te fluisteren dat we de mooiste stand hadden. We waren ook aanwezig op de Belgische Vogeldag, waar we weer heel wat (oude) bekenden zagen maar ook nieuwe belangrijke contacten werden gelegd.

De trektellingen gaan nog steeds door, dus kom tijdens de trek van de vogels zeker eens op de dijk van de Hobokense Polder kijken om de specialisten aan het werk te zien. Je kan mee (leren) tellen en verschillende vogelsoorten in vlucht leren onderscheiden. Dank aan de tellers Luc, Walter, Maarten (onze slechtvalken specialist) die steeds trouw op post staan.

Graag dank ik nog eens van

harte alle vrijwilligers die voor en achter de schermen voor Ardea hun ding doen. Hier gaan uren, dagen, maanden werk in. Niels heeft opnieuw subsidies aangevraagd bij de stad Antwerpen. De aanvraag die je moet doen om deze subsidies te kunnen verkrijgen, is een titanenwerk, zeer zorgvuldig en zonder fouten, want die worden meteen afgestraft. Vorig jaar heeft ons dit een mooie cent opgebracht, hopelijk vallen we dit jaar terug in de prijzen zodat we de bescherming van de vogels verder kunnen zetten.

Deze aanvraag is maar een klein topje van de ijsberg wat we voor onze vogelwerkgroep Ardea doen. Dus wil je onze vogelwerkgroep een handje helpen? Laat het ons zeker weten. Spreek ons aan of stuur een mailtje. Er is zeker iets wat jij kan doen.

Vogelwerkgroep Ardea info kan je raadplegen via
Website: www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/ of via www.zuidrand.be (ga naar Ardea)
Facebook: www.facebook.com/vwgArdea/
Blog: ardea.hobokensepolder.be/#home
Vogelverslagen: www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/vogelwaarnemingen.html

Voor Vogelwerkgroep Ardea,

Tekst: Schild Eddie

Foto's: Yannis Loyen

(zwarte specht en steenmarter)

Yannis Loyen

Verlag: Zeelandtocht - Zondag 4 februari

Gids: Luc Van Schoor - Leiding: Walter Van Spaendonk

Deelnemers: 43 - Verlag: André De Mul - Foto's: Sonja Van Kerckhove

Ondanks het druilerige weer en het vroege uur is er een enthousiaste opkomst van dichtbij en verderaf. Het gezelschap is divers, maar het vogelkijken schept een band.

Nog in de donkerte vertrekken we naar Zeeland. Vanuit de bus spotten we langs de Philipsdam al enkele lepelaars en blauwe reiger. We steken over naar Schouwen-Duiveland. Hier zien we langs de weg rotgans, wulp en schapen waaronder 2 zwarte exemplaren. Inmiddels is het opgehouden met miezeren. We stoppen aan natuurgebied Dijkwater. Op de plas: wilde-, slob-, berg-, kuif-, tafeleend, maar ook wintertaling en fuut. Geoorde fuut en pijlstaart zijn een speciale vermelding waard. Ver weg ook nog kleine zilverreiger.

We rijden verder tot aan het rif Frans Kok in Dreischor. Hier is een duikclub. Duikers plonsen in het diepe. We overschouwen het Grevelingenmeer. Achtereenvolgens vliegen bonte strandlopers, zilverplevieren en kieviten over, maar ook een bruine kiekendief, tegenwoordig een zeldzame verschijning. We hebben het hier gezien, denken we, tot Luc roept: Zee-a-rend !!! We keren op onze stappen terug en zien ver weg op de dam twee kolossen hun prooi oppeuzelen. Kraaien schuiven aan voor de restjes.

Onze volgende stop is de Oostweg bij Zonnemaire, waar enkele waarnemers tussen zo'n 1500 toendrarietganzen ook 2 kleine rietganzen bespeuren die even later samen met een groep rietganzen opvliegen. Onze buschauffeur slingert zijn bus kundig door een nauwe doorgang in Zonnemaire en even verder stoppen we voor een korte uitstap op de Slikken van Bommede. Er hangt een beetje mist over het water, maar toch zien we aan de overkant op de strekdam terug de foeragerende Zeearend terwijl de tweede oudervogel naar de nabijgelegen Veermansplaat vliegt, een geliefkoosde pleisterplaats voor de zeearenden die dit jaar twee jongen grootbrachten op de Slikken van Overflakke.

Dichterbij in het water lopen twee zwarte ruiters.

Door het regenweer zijn veel aardappels en bieten niet gerooid, en deze zijn een rijkgevulde dis voor wilde en kleine zwaan. Langs de Tureluurweg bij Kerkwerpe zit ruim een maand een grote groep waarvan er vandaag zo'n 250 kleine- en 10 wilde zwanen foerageren. Luc legt ons aan de hand van foto's en tekeningen het verschil tussen beide uit. In de loop van de bustocht becommentarieerde hij ook de voornaamste ganzensoorten, zeearend en flamingo's waarbij telkens informatieve fotobrochures werden doorgegeven.

Het is inmiddels middag en we rijden naar Da Roberto in Scharendijke voor bokes en een soep of een pizza. Bij het binnenrijden van de parking verslikt een buizerd zich in zijn middagmaal en vlucht weg. De lucht is uitgeklaard en de pizzeria biedt een zonnig panorama op het Grevelingenmeer en Port Zélande aan de Brouwersdam. Vanop de Brouwersdam kijken we vooral uit naar duikers op de Noordzee. We zoeken eerst beschutting achter de bus, want het is 6 beaufort! Het is moeilijk observeren, want de zee is ruw. Toch noteren we eider-eend, middelste zaagbek, brilduiker en dieper in zee twee zwarte zeeëenden. Dichterbij aan de Spui: grijze zeehond en roodhalsfuut. Langs de kom kleine mantelmeeuw, tussen de steenrotsen: aalscholver, scholekster, steenloper, paarse strandloper en drieteenstrandloper.

Verder naar Goeree-Overflakke. We maken een busronde via Ouddorp, Kwade Hoek

en Havenhoofd. Een torenvalk vliegt over. Hier richten we onze aandacht vooral op de ganzen. Tussen grote hordes grauwe - en brandganzen, ontwaren we her en der kol- en rietgans, maar ook Canadese gans. In de laatste groep ganzen noteren we ook kleine Canadese gans en een enkele stormmeeuw.

Het begint licht te schemeren en we willen ook de flamingo's nog zien. Die pleisteren op de Grevelingen. Via Mellissant en Dirksland bereiken we het haventje van Battenoord. We stappen uit en van op een verhoogde berm zien we uit op de Caribische, Chileense en Europese soort, bijeen getroeft in het water. Zij kenmerken zich door hun verschil in roze kleur, maar dat door de schemer is dat al moeilijker te zien. Toch een mooie afsluiter!

Bedankt aan de chauffeur die onze bus over onbekende en smalle wegen loodste, en zeker ook aan Luc, Walter en Rudi voor het voortreffelijk voorbereiden, gidsen en begeleiden van deze uitstap, zoals we dat al jaren van hen gewoon zijn!

Laat alles hier AARDEN

In november werkten we samen met de Klimaatdichters.

Voor een Europees kunstproject dat zij samen met Poëziecentrum maakten, trokken zij in 2023 vier keer de natuur in om telkens met een andere groep een woord neer te leggen. Als alle woorden gelegd waren, verscheen de zin "Laat alles hier aarden".

De eerste drie woorden (Laat alles hier) waren gelegd in de vorige seizoenen: 1x met de Klimaatdichters alleen, 1x met een groep kinderen, 1x met allerlei organisaties en mensen die zich inzetten voor bescherming van de zee.

In de herfst – op 4 november - werd dan **in de Hobokense Polder met een groot aantal mensen het woord 'AARDEN' gelegd door afgevalen bladeren** van bomen eerst op kleur te sorteren en ze dan van geel naar rood in de vorm van het woord te leggen. Aangezien het de laatste woordlegging was, werden hieraan ook enkele optredens van Klimaatdichters gekoppeld.

*je slaapt niet meer
nu het loof de bomen aandikt
met dikke matte bladeren
ze vallen niet, okerkleurig*

*je staat moe op
en overdag droomachtig
verschijnt een wilde tapir
te midden van de zompzegge
en de gagel, zachtroze
ligt de wolkachtige dopheide*

*het landschap wroet
overbemest, ontaard
met stukjes polygene
schittering, je ziet
boswitjes en argusvlinders ontpoppen
en morgen is er vorst voorspeld*

*loopt het laatste jong
op klaarlichte dag de open vlakte in
te laat*

*laat jij je ogen dichtvallen
wachtend op slaap, op het bekende
verkleuren van bladeren*

Charlotte Van den Broeck & Sara Eelen

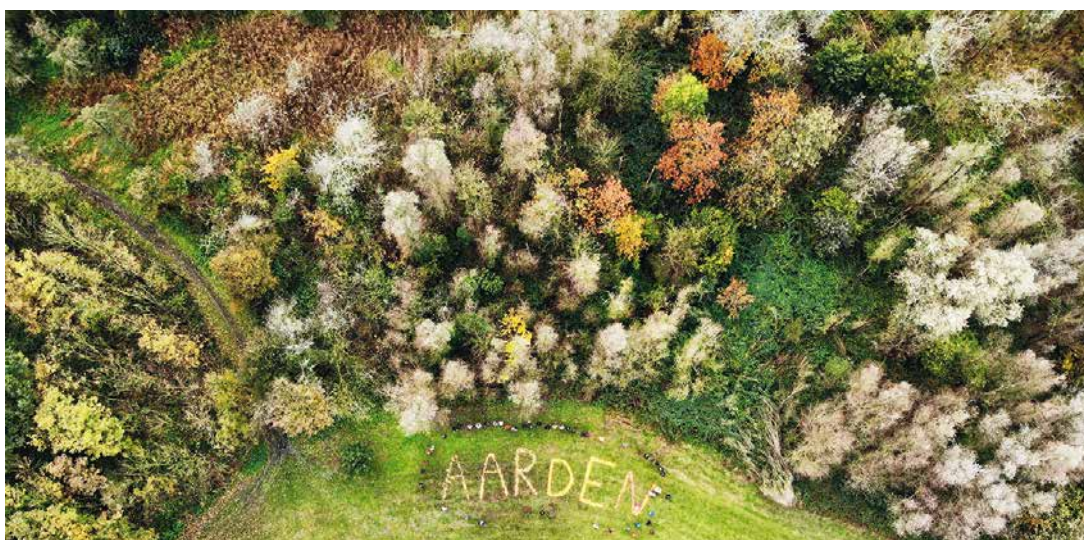

Zo ontstond de zin LAAT ALLES HIER AARDEN, een zin die mens en landschap verbindt.

Geniet mee van enkele mooie beelden en van het gedicht dat door een dichtersduo speciaal bij het woord AARDEN geschreven is.

Coördinatie en concept van Sara Eelen

Meer info over de Klimaatdichters via www.klimaatdichters.org

Natuurpuntbier Hobokens Wild

Wild bier van Hoboken

Geniet van ons artisaanaal gebrouwen bier en steun de prachtige natuur van de Hobokense Polder

Bestel nu uw bierpakket als origineel geschenk of gewoon ... lekker voor uzelf
Verkrijgbaar in 3 wilde biertypes:

fris en vol **Blond**
(6,5% Alc.)

kruidige **Tripel**
(8,0% Alc.)

warm winters **Amber**
(9,2% Alc.)

per soort of mix
in pakket van 6 of 12

Bestel nu via onze webshop: www.hobokensepolder.be/shop

Natuurpunt
Hobokense Polder

Afhaalpunt in Hoboken

Meer info: hobokenswild@hobokensepolder.be

Hobokens Wild wordt geschonken in CC Moretus, de Novonov en Klimzaal Blok.

Het bier kan besteld worden via onze eigen webshop, maar kan ook aangekocht worden bij Talent in de Buurt, Statiestraat 83 Berchem.

Meer info op

www.hobokensepolder.be/hobokenswild
hobokenswild@hobokensepolder.be

Ook **Bar Madam**, Berkenrodelei 32 - Hoboken (CC Moretus) verkoopt ons Hobokens Wild-bier!

Alle info op

www.cultuurcafe.be/barmadam

Sierlijk bierglas met opdruk van het logo "Hobokens Wild"
Prijs 5 euro

Ook te koop als GESCHENKPAKKET:
5 bierflesjes en 1 glas: 21 euro !!!

Wil je heerlijk Hobokens Wild aankopen?
zie www.hobokensepolder.be/shop

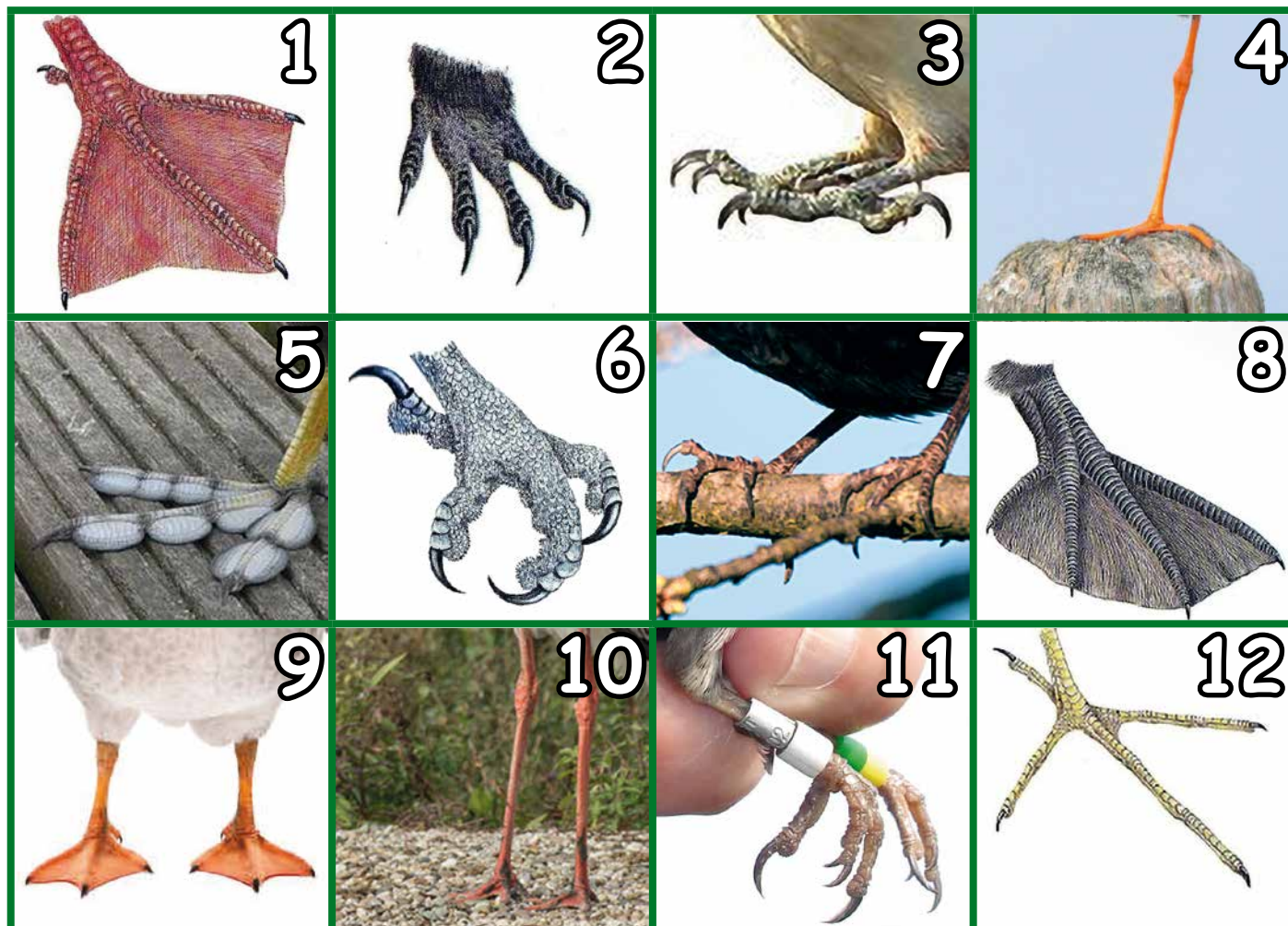
Herken de vogelpoten en win een prijs

Deze keer laten we u vogels herkennen aan de hand van **vogelpoten**. Alvast een kluijfe voor de leden van de Vogelwerkgroep ARDEA. Maar uiteraard voor al onze lezers bedoeld. Kies uit de bijgevoegde vogelnamen en zet de juiste letter bij het overeenkomstige cijfer.

Mail je oplossingen ten laatste 31 mei met je naam aan ria.thys@telenet.be

Tussen de juiste inzendingen wordt een leuke natuurprijs verloot!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

**Wedstrijd januari 2024-
Kruiswoord-Filippine:**

Juiste antwoorden:
 schapen - broekskot - blikvelden - ardea - wandelen
 - tractor - halsbandparkiet - hobokens wild - hoor-
 naar - zwerfvuil - expeditie - uilentocht.
 En als kernwoord: polderborrel

We kregen heel wat antwoorden binnen. Uit de ingezonden juiste oplossingen werd bij loting een winnaar getrokken:

Maaïke Mulder ontvangt een fijne natuurprijs. Proficiat!

Zet de letters in de vakjes hierboven.

- A. wilde eend
- B. meerkoet
- C. kwak
- D. gierzwaluw
- E. merel
- F. grote bonte specht
- G. tureluur
- H. ooievaar
- I. visarend
- J. aalscholver
- K. grauwe gans
- L. huismus

Kwak

Activiteitenkalender

- Do 11 april Bestuursvergadering CC Moretus
- Vr 12 april Whisky tasting
- Za 13 april Slow excursie - Doelpolders
- Zo 14 april Blauwe reigertelling - Schoonselhof
- Za 20 april Polders van Kruibeke/Rupelmonde
- Zo 28 april Vroegochtendwandeling en ontbijt
- Zo 5 mei Wandeling in het Olens Broek
- Zo 12 mei Nachtegalenwandeling
- Zo 12 mei Paella- avond
- Wo 15 mei Sterrenkijkavond in de Polder
- Ma 20 mei Slow excursie - Viersels Gebroekt
- Do 23 mei Bestuursvergadering CC Moretus
- Zo 2 juni Zwerfvuilactie Hobokense Polder
- Zo 2 juni Hommelwandeling in de Polder
- Za 8 juni Wandelingen "Onze natuur"
- Do 20 juni Bestuursvergadering CC Moretus
- Za 29 juni Slow excursie: Gierzwaluwen

Natuurbeheer: weekend

- Za 22 juni Hobokense Polder
- Za 29 juni Tarzanboskes

Onze Goudklompjes werken **elke woensdag** in de Polder (behalve in broedseizoen) van 9 u tot ca 13 u.
Voor info: contacteer Peter Van Elsacker, 0486 82 27 92 - peter.vanelsacker@skynet.be
Info natuurbeheer scholen: Diane De Clercq, diane.de.clercq@skynet.be, 0486 07 39 87

Artikels voor het volgende Polderblad - met verschijningsdatum 1 juli 2024 - dienen bij de redactie te zijn op 31 mei 2024 (zie Colofon, blz. 2)

www.hobokensepolder.be